

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/232134,Witold-Wasilewski-Proces-organizacji-Ruch.html>
26.02.2026, 19:01

Witold Wasilewski: Proces organizacji „Ruch”

Organizacja prowadziła prace programowe i wydawała „bibułę”, ale po jej zlikwidowaniu była dość długo najbardziej znana z powziętego w 1970 r. i nigdy niezrealizowanego planu zniszczenia Muzeum Lenina w Poroninie. 23 października 1971 r. przed Sądem Wojewódzkim dla m.st. Warszawy zakończył się proces przywódców antykomunistycznej organizacji „Ruch”.

[PRL](#)

23.10.2026

Wyrokiem sądu na kary pozbawienia wolności skazani zostali: Andrzej Czuma (7 lat więzienia), jego brat Benedykt Czuma (6 lat więzienia), Stefan Niesiołowski (7 lat więzienia), Marian Gołębiowski (4,5 roku więzienia), Bolesław Stolarz (4,5 roku więzienia) i Emil Morgiewicz (4 lata więzienia).

Działacze konspiracyjnej organizacji otrzymali wyroki za prowadzenie przygotowań „do obalenia w przyszłości przemocą ustroju socjalistycznego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej”, przypisano im również pospolite przestępstwa kryminalne, choć wszystkie ich działania były motywowane politycznie, wynikały ze sprzeciwu wobec sowieckiego zniewolenia i służyły odzyskaniu przez Polskę niepodległości.

Opór wśród „małej stabilizacji”

„Ruch” sformował się w połowie lat 60. XX w. Najaktywniej działał od 1968 r. do rozbitcia w czerwcu 1970 r. Był największą podziemną organizacją opozycyjną wobec władz PRL w okresie gomułkowskiej „małej stabilizacji”. Organizacja prowadziła prace programowe i wydawała poza cenzurą tzw. bibułę, ale po jej zlikwidowaniu była dość długo najbardziej znana z powziętego w 1970 r. i nigdy niezrealizowanego planu zniszczenia Muzeum Lenina w Poroninie.

„Ruch” powstał i został rozbity w okresie rządów Władysława Gomułki, ale wyrok, do którego tu nawiązujemy, zapadł już w okresie sprawowania funkcji I sekretarza PZPR przez Edwarda Gierka. Organizacja została rozbita w wyniku aresztowań rozpoczętych 20 czerwca 1970 r., będących następstwem rozpracowania prowadzonego przez Służbę Bezpieczeństwa MSW, do którego punktem wyjścia był donos jednej osoby.

Po fali aresztowań w 1970 r., która objęła ponad sto osób w kilku ośrodkach, nastąpiło wielomiesięczne śledztwo, prowadzone przez funkcjonariuszy MSW oraz prokuraturę, w którym zgromadzono kolejne informacje dotyczące organizacji i przygotowano materiał dowodowy na potrzeby oskarżenia.

[Czytaj artykuł Witolda Wasilewskiego *Proces organizacji „Ruch”* na portalu *przystanekhistoria.pl*](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

PRL

Artykuł

003750⁹

ZAKŁAD KRYMINALISTYKI K.G.M.O.
w Warszawie

ul. Al. Ujazdowskie 7

tel. 21005 wewn. 2013
2577

Dział Fizyko-Chemii

11 5. LIPCA 1970
Warszawa, dnia 19..... r.

Ekspertyza Nr ZKE- 6767/70

Sprawozdanie

z przeprowadzonych badań

W Wydziale Fizyko-Chemii Zakładu Kryminalistyki KG MO w W-wie na wniosek Prokuratury Wojewódzkiej dla m. st. W-wy przeprowadzono badania dowodów rzeczowych nadesłanych wraz z postanowieniem sygn akt II-3 Ds 25/70 z dnia 22 czerwca 1970r

Z postanowienia o zasięgnięciu opinii wynika, że sprawa dotyczy znalezienia u podejrzanego Benedykta Czumy materiałów wybuchowych i innych przy pomocy których B. Czuma wraz z innymi planował akcję przy użyciu tych materiałów.

Do badań dostarczono następujący materiał dowodowy:

- " a- 4 kostki zapalające
- b- 5 sztuk gisł metalowych
- c- 7 butelek o różnej pojemności z płynami
- d- plecak zawierający pojemnik blaszany pojemności około 20 l z dolutowanym kranikiem z zawartością bliżej nieokreślonego płynu oraz wędem gumowym,
- e- torba papierowa zawierająca około 30 szt plasteliny szkolnej w oryginalnych opakowaniach,
- f- 5 pudełek po zapalnicach z zawartością plasteliny
- g- siekierę i łopatkę saperską

